Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
01.04.2025
Dnro/Dnr
TRAFICOM/168195/03.03.01/2025
Viite/Referens
Lausuntopyyntönne 26.3.2025

Liikenne- ja viestintäviraston asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintäviraston (jäljempänä myös *Traficom*) kirjallista asiantuntijalausuntoa aluehallintouudistusta koskevasta hallituksen esityksestä.

Hallinnollisesti merkittävimpänä uudistuksena viraston näkökulmasta on esitys julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirtymisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta (ELY-keskukset) virastolle.

Käytännössä tämä tarkoittaisi seuraavanlaisia tehtäviä:
- Kaupunkiseutujen ulkopuolisten alueiden linja-autoliikenteen suunnittelu ja hankinta. Nämä hankinnat ovat lähtökohtaisesti yhteishankintoja alueen kuntien kanssa.
- Valtionavustusten myöntäminen kunnille kuntien omiin joukkoliikennehankintoihin ja kehittämiseen.
- Henkilökuljetuspalveluiden seudullinen yhteensovittaminen, missä keskeisinä sidosryhminä ovat kunnat, muut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset sekä liikenteenharjoittajat.

Traficom näkee, että siirron myötä toteutuva joukkoliikennetehtävien keskittäminen poistaa alueellisia ja eri kulkumuotojen välisiä rajoja ja parantaa mahdollisuuksia kehittää palveluita määrärahojen puitteissa. Tehtäväsiirto mahdollistaa myös joukkoliikennetehtäviä hoitavien henkilöiden osaamisen syventämisen, mikä on Traficomin käsitykseen mukaan etenkin pienemmissä ELY-keskuksissa koettu haasteelliseksi, koska tehtävien hoitamisessa tarvitaan monenlaista erityisosaamista. Tehtävien keskittäminen luo paremmat edellytykset yhteistyölle julkisen henkilöliikenteen asiantuntijoiden ja muiden liikenteen asiantuntijoiden kesken.

EU:n nk. palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä hoidetaan tällä hetkellä yhdeksässä ELY-keskuksessa. Näitä joukkoliikenteen tehtäviä hoitavien henkilöiden määrä vaihtelee keskuksittain. Lisäksi ELY-keskusten valtakunnallinen kehittämis- ja hallintokeskus eli KEHA-keskus hoitaa yhteisten tukipalveluiden ohella joukkoliikenteen maksatuksiin liittyviä tehtäviä ja omistaa joukkoliikenteen suunnittelu- ja sopimushallinta –järjestelmän. Hallituksen esityksessä on kuvattu näiden tehtävien siirtoja osin ristiriitaisesti (taulukossa 3 s. 72, taulukossa 7 s. 131 ja taloudellisia vaikutuksia

käsittelevässä kappaleessa 4.2.1.3 sivulla 142). Taulukossa 7 kuvataan Traficomiin siirtyväksi 30 henkilötyövuotta, kun taulukossa 3 ja kappaleessa 4.2.1.3 viitataan 26 henkilötyövuoteen. Traficom vahvistaa, että virastoon olisi siirtymässä ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta yhteensä 30 henkilötyövuoden edestä tehtäviä ja rahoitusta. Kokonaisuus pitää sisällään myös tietojärjestelmien ylläpitokustannuksia ja valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeille maksettavia palvelukorvauksia.

Tehtävien siirtoa on ryhdytty valmistelemaan kesällä 2024 tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Traficom on osin mukana myös elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeessa, jotta varmistetaan tarvittava yhteistyö julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirtyessä Traficomiin ja muiden ELY-keskusten liikennetehtävien siirtyessä elinvoimakeskuksiin. Traficomissa tehtävien siirtoon on varauduttu jo syksyllä 2024 toteutetussa viraston organisaatiomuutoksessa, ja valmistautuminen uusien tehtävien ja henkilöiden vastaanottamiseen on jatkunut keväällä 2025. Joukkoliikennetehtäviä ELY-keskuksissa hoitaville henkilöille on toteutettu säännöllisin väliajoin fiilismittari Traficomiin siirtymisestä ja siirron valmistelusta, ja potentiaaliset siirtyvät henkilöt suhtautuvat siirtoon enimmäkseen positiivisesti. Siirtyvät henkilöt olisivat sijoittumassa lähtökohtaisesti nykyisille paikkakunnille Traficomin toimipisteisiin - Traficomilla on toimipiste kaikilla paikkakunnilla, joissa joukkoliikennetehtäviä tekevät henkilöt nyt työskentelevät. Tehtävien alueellisen luonteen vuoksi alueelliselle sijoittumiselle nähdään tarvetta myös jatkossa.

Jarkko Saarimäki
pääjohtaja

Pipsa Eklund
johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 1.4.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.